

Vriendenkring Noordzee-Aquarium Oostende

V.Z.W.

(volwaardig afgekort V.N.A.O.-v.z.w.)

(Bestemming)

Driemaandelijks tijdschrift - 4de trimester 2005 - nr. 62
Afgiftekantoor Oostende 1

*Knorrepos (19 cm) op 24 augustus 2005 gevangen door O.152.
(Foto Eddy Eneman)*

In dit nummer :

- Groepsreis naar de Champagnestreek • Even voorstellen Rudy Van Geldere •
- Tiende Vissersfeest • Windmolenpark in de Belgische Zee • Ter Yde •
- Voor kabeljauw een nieuw tijdperk • Boot-wrak • Hurricane Katrina • Witsnuitdolfijn •
- Wat was Aquatieme • Sleepboot Zeehond • Hoog licht en laag licht

Gedrukt op chloorvrij papier.

De Vriendenkring van het Noordzee-Aquarium Oostende werd gesticht op 1 juli 1990 als feitelijke vereniging. Op 24 februari 1997 werd de feitelijke vereniging omgevormd tot een vereniging zonder winstoogmerk volgens de wet van 27 juni 1921. De statuten verschenen in het Belgisch Staatsblad op 24 april 1997 in de bijlage onder het nummer 5954 blz. 3308 en 3309. Eerstdaags verschijnen de gewijzigde statuten volgens de vzw-wet van 2 mei 2002.

De vereniging : « V.N.A.O. -V.Z.W.»

heeft volgens art.3 van de statuten volgende doelstellingen:

1. Een beweging op gang te brengen ten gunste van het Stedelijk Noordzee-Aquarium Oostende en alles te doen wat van aard is om de publieke belangstelling ervoor te stimuleren.
2. Bij te dragen tot het verrijken van het patrimonium van het Stedelijk Noordzee-Aquarium Oostende
3. Voor haar leden natuur- en milieu-educatieve programma's uitwerken in verband met de fauna en flora van de zee.
4. Het bevorderen van de maritieme cultuur. Zonder dat deze opsomming beperkend is organiseert zij volgende activiteiten : studies, voordrachten, excursies, tentoonstellingen, uitgaven van drukwerken enz.

De vereniging mag alle handelingen verrichten die rechtstreeks of onrechtstreeks met de verwezelijking van haar doel te maken hebben.

V.N.A.O.-V.Z.W. is lid van :

De Federatie der Vrienden van de Musea van België

De Cultuurraad van Oostende

De Milieuraad van Oostende

De vereniging telde op eind december 2004: 754 leden

De leden ontvangen het driemaandelijks contactblad en genieten gratis toegang tot het Aquarium en ook de andere stedelijke musea. Dit wordt toegestaan door het Stadsbestuur Oostende op vertoon van de lidkaart Vriendenkring Noordzee-Aquarium. Leveranciers van zeebiologisch materiaal hebben gratis toegang.

U kan lid worden door overschrijving van een jaarlidgeld van **7** euro op rekening 280-0706209-86 van de Vriendenkring Noordzee-Aquarium Visserskaai Oostende. Een extra bijdrage van steunende leden is van harte welkom. Een reeks adverteerders schenken onze vereniging hun vertrouwen en steunen aldus de werking. We danken ze van harte en bevelen ze allemaal warm aan. Het Noordzee-Aquarium is gans het jaar geopend op alle week-ends en dagelijks van 1 april tot 30 september. Openingsuren: van 10 tot 12 en van 14 tot 18 uur. Op aanvraag voor groepen en scholen zijn er rondleidingen met gids en vertoon van een informatiefilm op elke dag van het jaar. Aanvraag daartoe dient gericht per telefoon: Noordzeeaquarium 059 500 876

Internet: <http://users.skynet.be/noordzee.aquarium>

E-mail: noordzeeaquarium@skynet.be

GROEPSREIS NAAR DE CHAMPAGNESTREEK

Wanneer? Dinsdag 8 november 2005.

Programma

Vertrek met de autobus te Oostende te 06.30 uur.

Onderweg licht ontbijt te Urvillers

Circa 11 uur Aankomst te Reims en stadsbezoek

12.30 u. Gastronomisch middagmaal
in La Maison du Vigneron te St. Imoges

15 u. Stadswandeling in Epernay

16.30 u. Vertrek naar Champagnehuis Dourdon Veillard
te Rieul aan de Marne
Mogelijke aankoop van superklasse champagne
rechtstreeks van de wijnbouwer.

Terug naar Oostende met stop te Urvillers voor vrij avondmaal
Aankomst te Oostende rond middernacht.

Prijs per persoon: 60 euro

In deze prijs is inbegrepen: de busreis heen en terug, het licht ontbijt, het gastronomisch middagmaal, het champagnekelderbezoek, de fooi voor de chauffeur.

Deze reis werd aangekondigd in ons vorig tijdschrift.

Er zijn nog enkele plaatsen vrij.

*Wie nog interesse heeft laat het weten aan Robert Coelus
tel. 059 236237 of per e-mail robert.coelus@telenet.be*

*Voorafbetaling voor alle deelnemers ten laatste tot 20 oktober
op rek. 280-0706209-86 van Vriendenkring Noordzeeaquarium
Oostende VZW.*

*Wie meereist krijgt enkele dagen vooraf aan de reis nog een
inlichtingsbrief toegestuurd.*

Lijst steunende leden 2005

<i>Aercke Bianca</i>	<i>Gino Tours</i>	<i>Vandendriessche Gilbert</i>
<i>Alleman Fernand</i>	<i>Goemaere Elisabeth</i>	<i>Vandenkerckhove Alexandra</i>
<i>Allemeersch Guido</i>	<i>Goes Rudy</i>	<i>Van Der Gucht Paul</i>
<i>Andriesen Karel</i>	<i>Heirwegh Eddy-Bastini</i>	<i>Vandooren-Depoorter</i>
<i>Anseuws Michel</i>	<i>Herman Gilbert</i>	<i>Vanbee Roger</i>
<i>Barbaix Rachel</i>	<i>Hubert Georges</i>	<i>Vanmassenove Roger</i>
<i>Belpaeme Blanche</i>	<i>Jacobsen Jean</i>	<i>Van Ossel Jeannine</i>
<i>Belpaeme Christiane</i>	<i>Jansoone R.J.A.</i>	<i>Vanslembrouck Philip</i>
<i>Berard-Mouque Julien</i>	<i>Kiekens-Sandele</i>	<i>Vansluys Simonne</i>
<i>Beyen Marc</i>	<i>Knobl H.</i>	<i>Vansteene Urbain</i>
<i>Billiet Kurt</i>	<i>Lachat Freddy</i>	<i>Vansteen Valère</i>
<i>Billouw Hendrik</i>	<i>Lambert Geert</i>	<i>Vansuyt Ronald</i>
<i>Blommaert François</i>	<i>Lanssens Rene</i>	<i>Vantorre Amedé</i>
<i>Borny Rolande</i>	<i>Laplasse-Beyen H.</i>	<i>Vanvalleghem René</i>
<i>Boulanger Hendrik</i>	<i>Lauwers Leopold</i>	<i>Verbeke Frans</i>
<i>Boumans Anne Marie</i>	<i>Lievens William</i>	<i>Verburgh André</i>
<i>Bulteau-Masuy N.</i>	<i>Mahieu Marie Christine</i>	<i>Verburgh Maria</i>
<i>Callearaert-Seys Hilda</i>	<i>Mille Henri</i>	<i>Verdonck Willy</i>
<i>Carly Ronald</i>	<i>Myttenaere Cecile</i>	<i>Verdruyve Oscar</i>
<i>Carton Celina</i>	<i>Porta Rosette</i>	<i>Vermincq Danny</i>
<i>Claessens-Versluys Herman</i>	<i>Pottier-Herckens P & A</i>	<i>Versluys Willy</i>
<i>Claeys Charles</i>	<i>Prinzie Valère</i>	<i>Victor Willy</i>
<i>Cleremans André</i>	<i>Quaghebeur Richard</i>	<i>Vyncke Wilfried</i>
<i>Coelus Robert</i>	<i>Rederscentrale</i>	<i>Vyvey Jean</i>
<i>Constandt Georges</i>	<i>Remaut Jeannette</i>	<i>Weerbrouck Daniël</i>
<i>Cordier Maria</i>	<i>Roels Antoine</i>	<i>Westerlinck René</i>
<i>Craey Arthur</i>	<i>Sanders Laura</i>	<i>Wijnsberghe-Barbaix</i>
<i>Danneel Guido</i>	<i>Serie Edmond</i>	<i>Willaert J.P.</i>
<i>De Bruin Hendrikus</i>	<i>Severijns Nathal</i>	<i>Zeegenootschap De Vuurtoren</i>
<i>De Buck Lutgarde</i>	<i>Severy R.</i>	
<i>De Donder Fernand-</i>	<i>Soetaert-Versluys</i>	
<i>Goethals Rika</i>	<i>Stafford Geoffrey</i>	
<i>De Groot Theopiel</i>	<i>Strandhotel p/ba</i>	
<i>De Loddere Thibault</i>	<i>Taverne Sixties</i>	
<i>De Maalboot</i>	<i>Taverne The Sailor</i>	
<i>De Mey Jef</i>	<i>Thysen B.</i>	
<i>De Rycker Clothilde</i>	<i>Ulin Eddy</i>	
<i>De Vos Jacqueline</i>	<i>Ulin Georges</i>	
<i>De Waegenaere Joanna</i>	<i>Van Acker André</i>	
<i>Demaré Wim</i>	<i>Vanboxel Felix</i>	
<i>Derdeyn Fernandus</i>	<i>Van Coillie G.</i>	
<i>D'hooghe Willy</i>	<i>Van De Wynckel Th.</i>	
<i>Dierckens Bernard</i>	<i>Van Loo Roland</i>	
<i>Diricx Kamiel</i>	<i>Van Loocke-Eerebout Erwin</i>	
<i>Dufait Roland</i>	<i>Vanbillemont Prosper</i>	
<i>Duvivier Paul</i>	<i>Vande Castele Louis</i>	
<i>Eerebout Edgard</i>	<i>Vandecastele Jean</i>	
<i>Fonteyne-Couvreur</i>	<i>Vandekerckhove Marc</i>	
<i>Geryl André</i>	<i>Vandenbergen Roger</i>	
<i>Ghevaert Christiane</i>	<i>Vandenbogaerde Gérard</i>	

Aan alle leden die boven het lidgeld van 7 euro een extra steun verleenden, onze oprechte dank en waardering. Deze lijst vermeldt de leden die 12,50 euro en meer als lidgeld betaalden. De steun verruimt de werking van de vereniging. Er kunnen er nog bijkomen.

Hartelijk dank vooraf.

Deze lijst werd voorlopig afgesloten op 10 maart 2005

Even voorstellen

Rudy Van Geldere

Internationale Onderwaterfotograaf

Geboren in 1952 en woont te De Haan. In dertig jaar heeft deze gepassioneerde duiker meer dan 4000 duiken uitgevoerd en een verzameling aangelegd van 45.000 onderwaterfoto's.

Instructeur-duiker en instructeur-onderwaterfotograaf, heeft al vele duikers opgeleid.

Hij ontving een zeventigtal onderscheidingen waaronder:

Wereldkampioen 1989 Ustica (model)

en Wereldkampioen Vulcano (ecologie)

All roundwinnaar 1991 Malediven.

Samensteller en schrijver van het unieke kleurenfotoboek

"4000 DUIKEN IN BEELD"

Een prachtig en uniek foto-kijkboek over de fascinerende onderwaterwereld

Tweetalig-Nederlands-Engels 192 pagina's glanspapier in kleur
Harde luxekaft met wikkel. Formaat: H 306 mm x B 251 mm

Rudy fotografeerde de levende zeefauna en -flora in de zeeën bij Canada, Californië, Mexico, Noorwegen, Oosterschelde, Egypte, Malediven, Thailand, Bonaire en Palau.

De opnames gebeurden zowel in macro, close-up, breedhoek en creatief en vormen een unieke selectie van het allerbeste van zijn levenswerk.

Het boek kunt u inkijken en kopen in het Noordzeeaquarium.

Prijs: 38 euro

TIENDE VISSERSFEEST

Zaterdag 15 oktober 2005 vanaf 20 uur in
 Cafétaria-Restaurant WALRAVE - Provinciaal Domein Raversyde
 Nieuwpoortsesteenweg, 634 te 8400 Oostende-Tel: 059 30 62 44

MENU

Aperitief met hapjes

•

*Lauw slaatje van gebakken St.-Jakobsschelpen en
 garnituur van gevogelte met sinaasappeldressing*

•

Oostends visserssoepje

•

*Hertenkalfrugfilet met notenkorst,
 gestoofde rozemarijnsaus en wedges aardappelen*

•

"Walrave", schip van ijsroom

•

Koffie

•

Aangepaste wijnen

Per deelnemer ook twee drankbonnen.

Programma:

- Bijzondere welkomsttoespraak
- Uitreiking van de waakzame Hondenwachtprijzen
- Gezellig tafelen en dansgelegenheid onder muzikale begeleiding van Discobar J.M. Bolle

DEELNAME: 40 EURO PER PERSOON

Tijdig te storten op rek. 380-0051694-64 van FV Comité Vissersfeest
 Taboralaan,50 te 8400 Oostende

Voor verdere inlichtingen: Lucien Desomer 059 706621, Yvan Fonteyne 059
 502114 en Eddy Serie 059 325475, bestuurders van het Comité Vissersfeest.

WINDMOLENPARKEN IN DE BELGISCHE ZEE HOE STAAT HET ERMEE ?

We zijn bijna vijf jaar verder sinds de eerste aanvragen werden gedaan om windmolens in de zee te zetten. Geen romantische windmolens met vier gezeilde wieken, maar stalen wangedrochten met drie puntige zwaaiende armen die door hun gedraai elektriciteit leveren voor de steeds maar meer vretende energieslokop van de consumptiemaatschappij.

Niet minder dan zes groepen van projectontwikkelaars hadden hun ogen laten vallen op de zee om daar schone energie te winnen met windmolens. Daarvoor moet de overheid een domeinconcessie toestaan en moet een milieuvergunning toegekend worden.

Van de zes aanvragen blijven er nog maar twee over die mogelijks hun wieken zullen kunnen laten draaien. Vier andere kregen al de wind van achter en beten in het zand.

In onze vorige tijdschriften hebt u de ontwikkelingen wat dat betreft kunnen lezen en misschien is het passend dat we even een overzicht maken.

1. C-POWER

Deze groep wilde 50 windmolens plaatsen op de Wenduinebank.

De toenmalige groene milieuminister was er erg enthousiast over, maar de administratie gaf een negatief milieueffectenrapport.

2. FINA EOLIA

Deze groep kreeg geen domeinconcessie om 40 windmolens te bouwen op de vlakte van de Raan. Ze probeerden een nieuw project van 36 molens ten noorden van de Vlakte van de Raan maar daar ook vingen ze bot en deden geen moeite meer om de milieuvergunning te vragen en stopten hun aanvragen in de prullenmand.

3. SEANERGY

Zij kozen ook voor de Vlakte van de Raan om er 50 windmolens te plaatsen en dan verder uit te breiden. De overheid had het licht op groen gezet voor de domeinconcessie en ook voor de milieuvergunning.

Er was voor Seanergy geen vuiltje meer aan de lucht. Een tachtigjarige mevrouw Soete kwam echter stokken in de “wieken” steken en trok naar de Raad van State.

Zij kreeg daarbij de steun van de Knokse burgemeester Lippens en het Knokse gemeentebestuur. De provincie W.VL., de gemeente Vlissingen en de Zeevisserij volgden haar voorbeeld. De Raad van State schorste aanvankelijk de aanvraag maar kwam er in juli 2005 op terug. Ondertussen was het ruimtelijke ordeningsplan voor de Noordzee goedgekeurd en de minister van de Noordzee trok de domeinconcessie in.

4. SPE

Zij zochten het niet ver op zee maar kozen de westelijke havendam van Zeebrugge om er zeven op te zetten en er zeven naast in het water. Een goed jaar geleden, in juni 2004, werd de milieuvergunning geweigerd.

5. C-POWER

Na de mislukking om 50 windmolens op de Wenduinebank te plaatsen herschikte de groep zich en deed een nieuwe ambitieuze aanvraag om 60 windmolens te plaatsen op de Thorntonbank, 27 km uit de kust en niet zichtbaar van op land. C-Power kreeg de domeinconcessie en ook de milieuvergunning. De kapitaalsinbreng is voor 80 % Belgisch en voor 20 % Frans, m.a.w. in de Belgische Zee zullen er 12 Franse windmolens draaien. Vraag hierbij is of die 12 molens op de Belgische Kyotoquota komen of op de Franse?

6. ELDEPASCO

Deze groep zoekt zijn heil op de Bank Zonder Naam in de nabijheid van de Thorntonbank, dus ook ver in zee. Het project bestaat uit 30 megawindmolens die de energiebehoefte van 230.000 gezinnen zouden kunnen dekken. De bouw ervan zou starten in 2009 of 2010. De aanvragen zijn nog in onderzoek.

Er zullen misschien nog wel andere aanvragen komen maar met het ruimtelijke ordeningsplan voor de Belgische Noordzee is er daarvoor nog zeer weinig plaats...

R.C.

TER YDE

Oproep voor onze leden-kunstenaars

De Vriendenkring Noordzee-Aquarium Oostende V.Z.W. wil opnieuw aan de leden-kunstenaars de gelegenheid geven hun werk bij het publiek te brengen.

Er wordt een GROEPSTENTOONSTELLING georganiseerd in de stedelijke zaal TER YDE te Raversijde Oostende

Wanneer? Van 19 november tot en met 27 november 2005.

De tentoonstelling zal dagelijks geopend zijn van 14 uur tot 17 uur en gratis toegankelijk.

De opening en receptie worden gepland op zaterdag 19 november te 11 uur.

Voorwaarden voor deelname:

1. Lid zijn van onze vereniging
2. Deelnemers brengen en lenen hun werken op eigen risico. Dat zal kunnen gebeuren op 17 of op 18 nov. 2005.
3. Bereid zijn enkele dagen aanwezig te zijn in de zaal voor bewaking. Een beurtrol wordt opgesteld.
4. In principe kan iedere deelnemer beschikken over een paneellengte van 2,50 m. Te bespreken indien er meer nodig is.
5. Laatste dag voor inschrijving is 30 oktober 2005.

Wie interesse heeft laat het weten aan onze secretaris, de heer Eddy Eneman, die de coördinatie doet.

Telefoon in het Aquarium 059 50 08 76 - thuis 059 50 20 95

Eddy bezorgt dan een deelnameformulier.

VOOR KABELJAUW EEN NIEUW TIJDPERK

Er is op onze kust geen kabeljauwtje meer te zien zeggen de vissers. De sportvissers die met lijnen nabij de wrakken vissen halen er nog af en toe eentje boven en zelfs een hakenlegger op het strand van de Vosseslag De Haan kreeg nog een gulletje aan de haak. Waar is de tijd dat twee vissersschepen met een net in span op onze kustwateren de gullen (jonge kabeljauw) vingen met duizenden?

Dat overbevissing de kabeljauwstand in de Noordzee een bijna dodelijke knauw gegeven heeft lijkt geen twijfel. Geen kabeljauw meer op de kust dan goeie tijd voor de garnalen en toch is de garnalenstand ook niet echt vermeerderd.

Eertijds gingen de Oud-Belgen jagen en vissen op wat ze in de wilde natuur vonden. Wat aan land als jachtbuit gevangen werd, raakte ook uitgeput door de aangroei van de bevolking en de mens ging over tot zelfkweek. Landbouw is daar een uitdrukking van en deze landbouw werd met de eeuwen steeds maar intensiever en op vandaag zijn we toe aan genetische manipulatie om de opbrengsten steeds maar te verhogen. Meer dan dertig jaar terug heeft men in Noorwegen een begin gemaakt van kweek van de kabeljauw zonder veel resultaat omdat men toen al vreesde voor de achteruitgang van de kabeljauwstand door overbevissing. Het onderzoek naar intensieve kweek van kabeljauw begon zo'n twintig jaar terug. Algauw bleek dat er heel wat problemen waren om de larven van de kabeljauw in kweekbakken in leven te houden en doordat de kosten om kabeljauw te kweken merkkelijk nog hoger lagen dan de

vangstkosten kwam er niet veel van kabeljauwkweek in huis.

Een tiental jaar terug begonnen de prijzen voor kabeljauw merkkelijk te stijgen door de achteruitgang van sommige kabeljauwbestanden wat mogelijke kwekers ertoe aanzette om verdere experimenten te doen met kabeljauwkweek.

Verscheidene Schotse viskwekerijen hebben intussen in het segment geïnvesteerd want voorbij het stadium van de larve lijken de technieken voor het afkweken van jonge exemplaren zeer veel op die van zalm. De productie van gekweekte Schotse kabeljauwen begon in 2000 op kleine schaal.

Intussen is dankzij onderzoek een oplossing gevonden voor de larvensterfte. De investeringen voor broedbanken voor kabeljauw zijn erg duur en weinig bedrijven beschikken over de nodige geldelijke middelen. Eén bedrijf op de Shetlandeilanden heeft besloten zich op industrieel niveau te lanceren. Over 5 jaar denkt het 20 tot 25.000 ton te kunnen produceren. In Noorwegen heeft een grote multinational in de voedingsmiddelenindustrie in de buurt van Bergen geïnvesteerd in een grote industriële broedbank die pootvis levert aan verscheidene Noorse kwekerijen. Dankzij deze ontwikkeling kan Noorwegen voor het begin van het decennium 2010 rekenen op een jaarproductie van 400.0000 ton gekweekte kabeljauw.

BOOT- WRAK

Stevig geboren en getuigd op de werf.

Klievend; dansend als een ballerina op het schuim.

Glinsterend bij zonsopgang, opgehaalde netten.

Spartelende vismassa, op dek, in ruim.

Kolkende golven, snijdende wind, grondzee!

Beukend water, obstakels of hoos, wie weet?

Het mooie vergaat,.. Gillende fluit, sussende stoom.

Gestamp... Doodstrillingen van een boot.

Gevoelloos, beroest, vermolmd, pokdalig.

Tijdloos...van wrakkendorp tot gekwelde huizenrij.

Doelloos??? Kraakpand voor de hele zeegemeenschap.

Boot... -wrak. Behoud eeuwig de fiere eigenheid.

Leo Depoorter

Hurricane "Katrina": lessen ... ook voor ons ?

Roger Jansoone

Voor de oudere lezers van dit ledenblad roepen de beelden van hurricane "Katrina" (en vooral van de gruwelijke nasleep ervan) allicht herinneringen op van onze eigen overstromingsramp destijds op 1 februari 1953, de tijd van "Ostende oender waoter". Overstromingen, en de vaak moeilijke "co-habitatie" met de zee, zijn immers van alle tijden en van alle plaatsen en streken. Alleen de intensiteit verschilt: een hurricane bijvoorbeeld is in onze contreien niet of nauwelijks voorstelbaar, wél behoort een fikse tornado (zoals onlangs nog op 8 september 2005 in Barcelona) steeds tot de mogelijkheden, evenals uiteraard een stormvloed bij springtij. Wat ook voortdurend varieert (doch daarin speelt de natuur geen enkele rol) is de mate van preventie (vooral inzake infrastructuur en openbare werken voor kustverdediging en waterbeheersing) en de bestendige en nauwkeurige inschatting van onze staat van paraatheid op gebied van civiele defensie, met daaraan verbonden de snelle en doeltreffende ontplooiing van diverse diensten voor hulpverlening en ordehandhaving. Dat er op dat vlak een en ander fataal is misgelopen in New Orleans is nogal duidelijk. Dat moet voorzeker geen aanleiding geven tot enig leedvermaak omtrent die Amerikanen die anders zo graag hoog van de toren blazen, doch het moet iedereen (niet alleen de USA maar ook alle andere landen) ertoe aanzetten eens goed na te denken, lessen

te trekken uit wat er zo allemaal fout is gelopen, en zich te bezinnen over hoe het verder moet, eventueel anders en beter. Sedert de tsunami van 26 december 2004 is nu ook wel voor iedereen het verschil duidelijk geworden tussen "natural disasters" en (geheel of gedeeltelijke) "man-made disasters", of, met andere woorden, het scheelt soms een ontzettend groot aantal slachtoffers en enorm veel materiële schade wanneer door veronachtzaming, onverschilligheid, domheid, onzorgvuldigheid of nalatigheid een natuurramp een dergelijke extra-omvang krijgt dat het veeleer een ramp wordt die door de mens zelf werd in de hand gewerkt!

Binnen een democratisch bestel is die waakzaamheid en paraatheid eigenlijk ons aller zaak, en niet alleen deze van enkele gespecialiseerde overheidsdiensten. Concreet betekent dit dat wij, elk naar eigen godsvrucht en vermogen, moeten alert zijn voor eventuele fouten of tekortkomingen die wij terzake in onze omgeving vaststellen. Wat dat betreft, heeft ons ledenblad zeker altijd het goede voorbeeld gegeven. Weliswaar wordt dit niet altijd in dank aanvaard, maar de wil blijft aanwezig en onverzettelijk. Een goede communicatie met de overheid blijft trouwens zeer belangrijk, en dat hoeft niet immer via de media te gebeuren maar mag bij gelegenheid ook informeel zijn, gebaseerd op concrete informatie en documentatie. Maar de eindverantwoordelijkheid is en blijft uiteraard een zaak van de overheid. "Gouverner, c'est prévoir!". Dit aloude gezegde heeft nog niets van zijn actualiteit verloren, en naarmate onze

complexe maatschappij steeds kwetsbaarder wordt, zou dit zelfs in toenemende mate dé leidraad moeten worden.

In verband met een en ander is ook een kritische ingesteldheid en zelfs een beetje argwaan tegenover officiële beveiligingsstructuren zeker niet misplaatst, en dat is nog een andere les die wij kunnen trekken uit "Katri-na". Het met veel toeters en bellen en vendelgezwaai aangekondigde en opgerichte U.S. Department of Homeland Security bleek slechts een grote luchtbel te zijn, blijkbaar een bureaucratisch kunstgewrocht, keurig en netjes ingepakt en verpakt met veel "red tape". Aandacht is ook noodzakelijk wat betreft het eventueel verschuiven of afwenden van begrotingskredieten voor andere, zogezegd meer "prioritaire" doeleinden, ... maar daarvoor moet je wel een echte begrotingsexpert zijn, want begrotingen zijn meestal niet erg doorzichtig en bovendien niet binnen ieders bereik (en zijn voor de media ook geen dankbaar onderwerp). In ieder geval, dit is wat blijkbaar is gebeurd met de kredieten die normaliter bestemd waren voor het onderhoud en het herstellen van de dijken rond New Orleans (kredieten die, naar het schijnt, een militaire bestemming hebben gekregen in Irak). Wat in dat opzicht "over there" gebeurd is, kan nochtans evengoed in Europa ondernomen worden door vernuftige lieden die liefst achter de schermen opereren en die niet echt wakker liggen wat betreft het doeltreffend beveiligen van onze samenleving. Tevens moeten wij in eigen land ons hoeden voor het verder "uitkleden" van de federale overheid ten voordele van

de gewesten en gemeenschappen ... die echter weinig of geen bevoegdheden hebben inzake civiele defensie, en hier blijkbaar ook niet zo happig op zijn! Ook lijkt de verregaande privatisering van openbare nutsvoorzieningen niet zonder gevaar te zijn ...

Ook kan niet genoeg de nadruk gelegd worden op bestendige vorming, opleiding, training en deelneming aan rampoefeningen door alle betrokken overheidsdiensten en organisaties, dit alles onder coördinatie, supervisie en leiding van een centrale en professionele crisismanager. Het komt er immers op aan, dat, in geval van nood, snel en doeltreffend kan worden ingegrepen. Van belang hierbij zijn vooral "leadership", een goed overwogen en soepele beveiligingsstructuur, en een evenwichtige en praktische afweging van respectievelijk lokale en centrale bevoegdheden en verantwoordelijkheden.

Als ex-chef civiele defensie ben ik eigenlijk niet verbaasd over wat thans is gebeurd, want, gelet op het nogal eenzijdig US-veiligheidsbeleid de jongste jaren (uitlopend in het fiasco in Irak), voelden wij iets dergelijks wel zo ongeveer aankomen; wél verbaast mij het feit dat in de USA zelf niemand zich leek te verontrusten, althans toch niet op het hoger echelon, ofschoon vanuit het lager echelon en vanuit bepaalde beroepsverenigingen soms wel bepaalde waarschuwingen werden geuit. Het probleem van de Amerikanen, vooral sedert "September, 11", is nogal duidelijk het "enge bos" (niet uit

de Fabeltjeskrant), d.i. – vanuit een gevoel van “splendid isolation” - een enge en eenzijdige benadering van het veiligheidsconcept, kort samengevat in “the War on Terror”, voor CNN en consoorten uiteraard een dankbaar en spectaculair onderwerp. Minder dankbaar en zeker niet spectaculair is het geduldig en moeizaam opbouwwerk vanuit de civiele defensie, vaak in de hoek gedruimd ten voordele van het militair en politieel apparaat. En dat is een andere les die wij hieruit kunnen trekken: wij kunnen nog veel van elkaar leren, de Amerikanen van ons, maar ook wij van de Amerikanen, want ook bij ons in Europa is het niet allemaal koek en ei! En aan beide zijden van de Oceaan hebben wij behoefte aan een overheid die niet ongevoelig is voor opbouwende kritiek, want een verwittigd man is er twee waard! En in ieder geval wordt het nu wel de hoogste tijd voor alle landen die zich “beschaafd” noemen, om over te gaan tot het globaal en uniek veiligheidsconcept van “Total defence”, een harmonisch samengaan van militaire en civiele defensie, samen de pijlers en componenten van de nationale defensie.

Doorgaans worden al deze bespiegelingen nogal vlug afgedaan als zijnde “theoretisch” of “filosofisch” ... tot het noodlot toeslaat en het (wanneer het echter te laat is) duidelijk blijkt dat een dergelijke voorafgaande inschatting en invulling eigenlijk zeer zakelijk en realistisch is. Voor het overige kunnen wij enkel nog verwijzen naar een ander Frans gezegde : “Le hazard ne favorise que les esprits déjà préparés ...”

Bestuurslid, Dirk Verstraete, gaf een tuil bloemen aan Lucy Loes ter gelegenheid van de onthulling van haar standbeeld op de Visserskaai.

WITSNUITDOLFIJN

Steeds meer worden walvisachtigen gesignaleerd in de Noordzee. Ook exotische vissen die vooral in warme wateren leven komen sporadisch voor. Veel zou te maken hebben met de opwarming van het Noordzeewater door het broeikaseffect volgens Britse studies.

Voor onze kust worden voornamelijk bruinvissen en witsnuitdolfijnen gespot. In tegenstelling tot de bruinvis wordt de witsnuitdolfijn maar zelden dicht onder de kust waar genomen.

Over de bruinvis hebben we het al gehad in één van onze vorige tijdschriften.

Witsnuitdolfijn is de meest algemene dolfinensoort van de Noordzee, maar zijn snuit is daarom niet altijd wit, meestal wel... Jan Haelters van BMM vertelt ons dat een telling in 1994 uitwees dat de Noordzee ongeveer 10.000 exemplaren telt. Sinds begin 2005 tot eind 2006 wordt opnieuw geteld. Het resultaat zullen we later weten.

De witsnuitdolfijn is met zijn lengte van drie meter, na de tuimelaar de grootste dolfinensoort van de Noordzee. Hij heeft verder een zwarte rugkleur, een witte buik, een witte vlek achter de rugvin en grijswitte strepen op de flanken.

Voedsel

Door gebruik te maken van echolocatie (een soort sonarsysteem), fluittonen, uit het water springen, met de staart op het water slaan en in kleine groepjes samen werken, drijven ze vissen bijeen of omsingelen een school vissen en verorberen ze. Makreel, haring, kabeljauw, wijting en inktvis staat op hun menu.

Voortplanting

Daarover is weinig precies gekend. De meeste kalfjes worden geboren tussen mei en september. Tijdens de voortplantingsperiode zwemmen de witsnuitdolfijnen naar voedselrijke delen van de Noordzee.

Gedrag

Ze zijn tamelijk actief, springen geregeld uit het water en hebben veel plezier met te zwemmen voor de boeggolven van een boot. Ze worden vaak waargenomen in kleine groepen van twee tot ten hoogste twintig.

WAT WAS AQUATIEME ?

Onze Vriendenkring organiseerde een kunsttentoonstelling in de bovenverdieping van het Aquarium gedurende de maanden juli en augustus 2005. Deze tentoonstelling was gratis dagelijks toegankelijk van 14 tot 17 uur.

Tevens liep er ook in het Marien Ecologisch Centrum in de Langestraat van Oostende een tentoonstelling over de visserij. Beide evenementen waren aan elkaar gekoppeld.

In het Aquarium stelden zes van onze vrienden-kunstenaars samen een vijftigtal werken tentoon:

John Blommaerts, Antoine Coene, André Dierendonck, Eddy Eneman, Daniël Van Den Broeck, Jasmina en Eric Van Ryckeghem.

Hierbij danken we alvast deze kunstenaars voor hun enthousiaste deelname.

*Glazenier Eric Van Ryckeghem (niet goed zichtbaar) en kunstenaar Stefano demonstreren voor het publiek tijdens Aquatieme (juli - aug 2005)
(Foto Eddy Eneman)*

Het was ook de bedoeling dat met Aquatieme de kunstenaars demonstraties zouden geven buiten onder de luifel van het Aquarium. Daarvoor moest het natuurlijk mooi weer zijn en dat was niet al te veel het geval deze zomer, vooral niet tijdens de weekends. Plotse regenbuien waren schering en inslag zonder te spreken van de vlagen windstoten. Wie de Visserskaai kent weet wel dat het er soms niet van de poes is als de wind opsteekt.

Nochtans hebben onze kunstenaars hun beste beentje voor gezet en een paar foto's zijn er de illustratie van. Ook binnen werd er gepenseeld tijdens de bezoeken.

Door de vrienden die instonden voor het toezicht tijdens de openingsuren werd er telling gemaakt van de bezoekers en zo mogen we zeggen dat er 5020 mensen Aquatieme bezochten.

Onze kunstenaars waren heel tevreden met die belangstelling.

Er werd al gefluisterd en stiekem gevraagd om het te hernemen volgend jaar.

Volgend jaar, zei onze secretaris Eddy Eneman, bestaat het Aquarium 30 jaar.

Er werd ook al geopperd om volgend jaar op de bovenverdieping van het Aquarium "workshops-kunst" te organiseren. Ideeën zijn er en de uitwerking ervan.....!!!!!!

Stefano bezig met het gieten van een mengeling van duinezand met hars Aquatieme. (Foto Eddy Eneman)

Door de golven met de sleepboot "Zeehond" ten dienste van onze Visserij, uit het persoonlijk dagboek van de ex-1ste machinist Jean Jacobsen - Aflevering 5

Lengte: 39,5 m
 Breedte: 10,5 m
 Vermogen: 2400 PK
 Bouwjaar: 1990
 Werf: Rupelmonde
 Eigenaar: Vlaamse Gemeenschap

6 afleveringen: periode juli 1991 tot januari 1997

Alle vermelde opslepingen werden veroorzaakt door machinepech.

© Peter Maenhoudt - Published by Photo Tropic

Sleep 41

Datum : dinsdag 2 januari 1996
 Afvaart : Oostende 09.30 uur
 Bestemming : Nieuwpoort
 Op sleep nemen : N.57 "Terry" naar Breskens
 Lengte : 23,75 m
 Vermogen : 300 PK
 Eigenaar : NV Terry
 Aanleg Oostende : 19.00 uur

Sleep 42

Datum : woensdag 3 januari 1996
 Afvaart : Oostende 13.00 uur
 Bestemming : BK West
 Op sleep nemen : 0.575 "Boreas"
 Lengte : 18 m
 Vermogen : 300 PK
 Eigenaar : N.V. Roman
 Aanleg Oostende : 15.00 uur

Sleep 43

Datum : zondag 11 februari 1996
 Afvaart : Oostende 10 uur
 Bestemming : Cape Griz Nez
 Op sleep nemen : 0.333 "Marco" naar Zeebrugge
 Lengte : 36 m
 Vermogen : 1200 PK
 Eigenaar : N.V. Rederij Marco
 Aanleg Oostende : 23.00 uur

Sleep 44

Datum : maandag 4 maart 1996
 Afvaart : Oostende: 13.00 uur
 Bestemming : Noord Hinder
 Op sleep nemen : N.402 "De Norma" naar Nieuwpoort
 Lengte : 24 m
 Vermogen : 280 PK
 Eigenaar : Rederij Mare Nostra
 Aanleg Oostende : 03.00 uur op 5 maart

Sleep 45

Datum : maandag 25 maart 1996
 Afvaart : Oostende 20.15 uur
 Bestemming : S. Falls
 Op sleep nemen : 0.231 "St Carolus"
 Lengte : 35 meter
 Vermogen : 1200 PK
 Eigenaar : Hennaert-Delbol
 Aanleg Oostende : 03.00 op 26 maart

Sleep 46

Datum : dinsdag 21 mei 1996
 Afvaart : Oostende 04.45 uur
 Bestemming : West Hinder
 Op sleep nemen : Z.59 "Gudrun" naar Zeebrugge
 Lengte : 35 meter
 Vermogen : 1200 PK
 Eigenaar : BVBA Zeemansblik
 Aanleg Oostende : 14.00 uur

Sleep 47

Datum : donderdag 20 juni 1996
 Afvaart : Oostende: 01.00 uur
 Bestemming : kustvisserij
 Op sleep nemen : 0.430 "BIMIN"
 Lengte : 20 meter
 Vermogen : 280 PK
 Eigenaar : Bimin BVBA
 Aanleg Oostende : 03.30 uur

Sleep 48

Datum : woensdag 4 september 1996
 Afvaart : Oostende 15.45 uur
 Bestemming : Engelse kust
 Op sleep nemen : Z.200 "Wagram" naar Zeebrugge
 Lengte : 33 m
 Vermogen : 1000 PK
 Eigenaar : BVBA Rederij Brandon Star
 Aanleg Oostende : 08.30 uur op 5 september

Sleep 49

Datum : zondag 22 september 1996
 Afvaart : Oostende 01.15 uur
 Bestemming : kust De Panne
 Op sleep nemen : 0.23 "Geoffry-William"
 Lengte : 16 m
 Vermogen : 240 PK
 Eigenaar : Devey François
 Aanleg Oostende : 08.00 uur

Sleep 50

Datum : zondag 13 oktober 1996
 Afvaart : Oostende 23.15 uur
 Bestemming : Goote Bank
 Op sleep nemen : Z.548 "Flamingo" naar Zeebrugge
 Lengte : 17,50 meter
 Vermogen : 150 PK
 Eigenaar : Luickx Henri
 Aanleg Oostende : 05.30 uur

HOOG LICHT EN LAAG LICHT

Vuurtorens die niet langer in functie zijn, horen tot het kunstpatrimonium en worden als dusdanig beheerd door de afdeling Kust. Dat is het geval voor de twee geklasseerde vuurtorens van Heist, het "HOOG LICHT" en het "LAAG LICHT".

de lichtenlijn

Brugge zocht zich na de verzanding van het Zwin door de eeuwen heen een uitweg naar de zee. Bij de wissel van de 19de naar de 20ste eeuw realiseerde de stad haar droom en bouwde de zeehaven Zeebrugge uit. Op zee diepte men de vaargeul Pas van 't Zand uit, die toegang gaf tot de haven. Om de nieuwe havengeul te bebakenen lieten ingenieurs-aannemers Jean Cousin en Louis Coiseau omstreeks 1905 in Heist door de gebroeders Grendel uit Gent twee vuurtorens bouwen. Ze zouden samen een lichtenlijn vormen zodat vaartuigen, die de havengeul binnenliepen door de vaargeul Pas van 't Zand op de goede koers van 136° zouden varen als de lichtbundels van het laag geleidelicht en het hoog geleidelicht zich op één lijn bevonden.

het hoog licht

Dat moest een pronkstuk worden. Het zou de eerste Belgische vuurtoren zijn, die volledig uit gewapend beton werd geconstrueerd en meteen de eerste volledige betonconstructie in het land. In 1907 was de 30,50 meter hoge toren klaar, neergezet op $51^{\circ}20',50$ noorderbreedte en $03^{\circ}13',053$ oosterlengte, pal in de lage weiden achter de duinen van Heist aan Zee.

De torenconstructie werd verfraaid met Jugendstil-elementen en baksteenmotieven. Er brandde bestendig een helder wit licht, dat zichtbaar was tot 11 mijl uit de kust.

het laag licht

Het laag licht werd een kleine vuurtoren in de duinen amper 14,40 meter hoog en geplaatst op $51^{\circ}20',05$ noorderbreedte en $03^{\circ}13',05$ oosterlengte, 300 meter dichterbij de zee dan het hoog licht. Om de 5 seconden verspreidde de lamp gedurende 4 seconden een helder wit licht dat op zee tot 9 mijl zichtbaar was.

lichtenlijn in onbruik

In het begin van de jaren 70 bouwde men de voorhaven van

Zeebrugge uit. Nieuwe, diep in zee stekende havendammen en een nieuwe zeesluis verplaatsten de havengeul.

De lichtenlijn was niet meer van toepassing en de geleidelichten raakten hun functie kwijt.

vlaamse vuurtorens

De meeste lichtbakens langs de grillige Atlantische kust bevinden zich buitengaats, op klippen en eilandjes in zee. Langs onze kust liggen geen eilandjes en steken geen rotsen in zee. Hier staan de vuurtorens aan wal. Oorspronkelijk bestreken de lichtbundels van Cap Griz Nez (F) en Westkapelle (N) de Vlaamse kustwateren. Maar de toename van het scheepvaartverkeer vereiste meer punten om de havens te vinden en de obstakels onder water te vermijden.

Naast de vuurtorens verschenen ook de lichtschepen die op gevaarlijke ondiepten van de Vlaamse Banken lagen. Ze droegen de namen volgens de zandbaken zoals de Westhinder, de Wielingen, de Wandelaar enz. Om de veilige vaargeulen af te bakenen werden daarnaast ook lichtboeien uitgezet.

Nieuwpoort had ooit drie vuurtorens en voegde daar een vierde in Lombardsyde aan toe, die nog steeds in gebruik is. De vuurtoren van Oostende wisselde vaak van plaats, kreeg rake klappen in tijden van oorlog, doch herrees telkens weer. In Wenduine ging de visserij teloor en bleef van het Torrekin slechts een vermelding in historische geschriften over.

De vuurtoren van Blankenberge deelde het lot van de Oostendse Lange Nelle en eindigde als een modernistisch bouwwerk op de zeedijk en is thans de vestigingsplaats van het maritiem museum van Het Blankenbergs Zeegenootschap.

De vuurtoren van Knokke stierf een stille dood, maar er zijn plannen om de toren binnenkort op de oorspronkelijke plaats herop te bouwen.

In Heist was eertijds de visserij van uitzonderlijk belang. Bronnen uit 1365 vermelden er al de aanwezigheid van een vuurtoren. In de 15de eeuw had de lichttoren ook een functie als baken voor handelsschepen die Vlaanderen bereikten via het Zwin.

beschermde monumenten

De Mercatorkaart van 1540 vertoont in Heist een rokende vuurbaken. Aan het eind van die eeuw verving men de houten baken door een stenen toren, die later door de Watergeuzen werd vernield. Pas na de 80-jarige oorlog verrees een nieuwe vuurtoren die tot het einde van de 19de eeuw in de duinen aan de Gravestraat stond, nu de Vuurtorenstraat. Men bouwde er in 1860 het Grand Hotel du Phare. Toren en hotel behoren nu tot de geschiedenis.

De torens voor de lichtenlijn kwamen in de jaren zeventig door ongebruik in verval. Het laag licht verkommerde in de schaduw van de zeedijkbebouwing en het hoog licht stond eenzaam en verlaten in een drassige weide.

In 1975 werd het Hoog Licht geklasseerd als industrieel-archeologisch monument. Het K.B. van 8 september 1981 maakte de bescherming definitief. Ook het Laag Licht is, als onafscheidelijk onderdeel van de lichtenlijn bij K.B. van 23 mei 1984 beschermd.

Het zal veertien jaar duren eer in 1998 de eerste plannen voor restauratie het daglicht zien.

Met het terugplaatsen van de nagemaakte lantaarns sloot men eind 2004 de werken af, die zowel het Laag licht als het Hoog licht in hun oude glorie hadden hersteld.

nieuwe bestemmingen

Op 2 april 2005 werden de gerestaureerde monumenten ingehuldigd. Het peterschap van het Hoog Licht werd gegeven aan de basisschool voor bijzonder onderwijs te Heist.

Het peterschap van het Laag licht werd geven aan HET BAKEN, een dagcentrum voor jongvolwassenen met een handicap. Aan beide peters werd gevraagd om een controle- en promotieopdracht uit te voeren.

In de toekomst zouden beide lichten een uitvalbasis kunnen zijn voor natuureducatieve activiteiten. Toeristische doeleinden worden uitgesloten.

Door hun specifieke vorm, hun bijna plechtige aanwezigheid in het vlakke kustlandschap zijn de overgebleven vuurtorens stille getuigen van een groot zeevaartverleden. Zo maken zij een onmisbaar deel uit van het cultureel en architectonisch kustpatrimonium.

Waterspiegel 3-4-2005